

Klogere på kronvildt

Tekst og fotos: Hans Kristensen

Vigtigheden af uforstyrrede åbne områder i skoven blev understreget flere gange på konferencen. Derved "lokker" du dyrene hen, hvor de gør mindst skade, og hvor du helst vil have dem.

Vigtig dansk og udenlandsk viden om kronvildt og kronvildtforvaltning blev delt på en konference med titlen "Kronvildt og jordbrug – kan det forenes?"

NATUR/VILDTFORVALTNING: 50 kronvildtinteresserede havde midt i juni sat hinanden stævne på Løvenholm Gods på Djursland for at høre mere om kronvildt og kronvildtforvaltning med særligt hensyn til artens samspil med land- og skovbrug. Inspirationen kom fra Tyskland, hvor der hvert andet år afholdes et stort kronvildtsymposium med skiftende temaer. Her mødes folk med en fælles interesse i forvaltningen af kronvildt, og her sker der en opsamling og formidling af den aktuelle viden på området. Den samme opbygning var valgt til konferencen på Løvenholm, hvor forholdene omkring kronvildt og jordbrug blev beskrevet ud fra såvel danske som norske og tyske erfaringer under styring af Niels Kanstrup fra Aarhus Universitet, Bio-science. Han indledte dagen med at beskrive kronvildtet som en art, der både gav anledning til glæder i form af jagt, naturoplevelser og biodiversitet, men også til konflikter i forhold til landbrug, skovbrug og i trafik.

– Danmark er kendetegnet ved, at kronvildtet forvaltes af mange grund-

ejere ud fra mange målsætninger og ud fra en ofte mangelfuld viden. Det placerer kronvildtet på konflikternes holdeplads, fastslog Kanstrup, der håbede på, at konferencen ville inspirere deltagerne med ideer, strategier og konkrete forvaltningsværktøjer til gavn for såvel jordbrugets som vildtets interesser.

Lad hinderne lære

Fra Tyskland deltog vildtforskerne Sven Herzog fra universitetet i Dresden og Moritz Franz-Gerstein fra Deutsche Wildtier Stiftung. Førstnævnte kunne bidrage med viden om kronvildtets arealudnyttelse. Det er et emne, hvor der er kommet omfattende ny viden gennem de senere år gennem GPS-mærkninger af kronvildt. Herzog advokerede i særlig grad for en intelligent afskydning i skovene, idet mærkningerne viste, at det faktisk ikke så meget var det samlede antal dyr i et område, som det var deres fordeling på arealet og de enkelte individers præferencer, der styrede omfanget af skader i form af bidning af knopper og skrælning af bark.

– Skub kronvildtet ud af de dele af skoven, hvor de giver problemer, og træk dem over til områder, hvor risikoen for skader er ubetydelige, lød Herzogs råd, der blev fulgt op af Franz-Gerstein, der kunne berette om, hvorledes dette blev praktiseret på skovejendommen Klepelshagen gennem en målrettet jagt i skovens værdifulde dele kombineret med anlæg og pleje af attraktive skovenge i andre dele af skoven, hvor kronvildtet slet ikke blev beskudt.

– Kronvildtforvaltning handler primært om at oplære hinderne. Lær hinderne, at visse områder er farlige, så holder man bestanden i de områder, hvor skaderne bedst kan tåles, berettede han.

Kronvildt koster

På Løvenholm Gods, hvor konferencen fandt sted, er man meget bevidst om, hvor vigtigt det er med en målrettet forvaltning af kronvildtet. Her har omfanget af barkskrælninger været støt stigende gennem årene, således at de ifølge godsets skovfoged, Daniel Hintz, nu rammer alle skovtræarter

med betydelige økonomiske konsekvenser til følge.

– I skovbruget ser man ikke effekten af kronvildtskader så direkte, som man gør i landbruget, fordi det hele sker over en meget længere årrække. Men faktum er, at det koster os en ufattelig masse penge, konstaterede han, underbygget af beregninger, der viste, at det samlede tab ved at have en kronvildtbestand på godset under de nuværende forhold beløb sig til omkring 1,4 millioner kroner om året.

På Løvenholm Gods er man derfor gået meget aktivt ind i arbejdet med at mindske disse omfattende skader gennem en målrettet jagtlig forvaltning, der både omfatter afskydningen og terrænplejen på foreløbig 1.400 hektar af godsets jorder, som i 2018 blev lagt direkte ind under godsets nyoprettede jagtvæsen, der styres af skytte Kristian Stenkjær.

– Kronvildtet står inde i bevoksningerne om dagen og ude på markerne om natten. Et vigtigt mål for vores arbejde ligger derfor populært sagt i at ændre skoven fra skjulested til levested, forklarede skytten, der bl.a. har igangsat anlæg af uforstyrrede skovenge og en bedre styring af den offentlige færdsel for at hindre, at kronvildtet koncentrerer sig i de tætte bevoksninger, hvor risikoen for skader er størst. En mere afbalanceret afskydning af bestanden er også et vigtigt mål på Løvenholm. At ændre sammensætningen af områdets kronvildtbestand kan imidlertid ikke gøres på ejendomsniveau. På Løvenholm ser man derfor med interesse på de erfaringer, der er gjort med inddragelse af jagtnaboer på den cirka 500 hektar store Ovstrup Hede i Midtjylland, der ejes af Aage V. Jensen Naturfond.

Ovstrup Hede

På Ovstrup Hede samarbejder Aage V. Jensen Naturfond med Aarhus Universitet, Bioscience, om projektet ”Kronvildt – værdier, viden og værktøjer”. Sammen med jægere og lodsejere omkring Ovstrup Hede undersøger projektet, om det er muligt at skabe et fælles værdigrundlag for en bæredygtig forvaltning af kronvildtet i området, hvor omfattende markskader omkring naturarealet har gjort en indsats nødvendig i takt med kronvildtbestandens fortsatte vækst.

En meget vigtig del af arbejdet går på en mere målrettet afskydning af kronvildtet, så der kommer en mere

naturlig balance i bestanden. Blandt andet vil man gerne ændre det forhold, at der i jagtsæsonen skydes hinder væk fra kalvene, hvilket også konferencens to tyske oplægsholdere fremhævede som meget problematisk, både af dyreværns-mæssige årsager og af hensyn til strukturen i bestanden.

– Det er ikke nok bare at skyde ”noget”, når man er på kronvildtjagt. Vi må italesætte et helt nyt mind-set, hvor man er meget mere bevidst om, hvad man skyder, lød det fra Jacob Skriver, der står for forvaltningen af Ovstrup Hede for Aage V. Jensen Naturfond.

På dette punkt blev han bakket op af Hans Peter Hansen, Aarhus Universitet, Bioscience, der står for den forskningsmæssige del af projektet. Han omtalte kronvildtet som et fælles gode, som derfor også nødvendigvis må forvaltes i fællesskab på trods af forskellige målsætninger, men erkendte, at løsningen på en forbedret forvaltning ikke nødvendigvis ligger lige for.

– Der er behov for meget bedre forvaltningsredskaber, både politisk og praktisk, konkluderede Hans Peter Hansen.

Forvaltningen fremover

Det sidste synspunkt var Svend Bichel, der er formand for den nationale hjortevildtgruppe under Vildtforvaltningsrådet, helt enig i. I et meget direkte og åbenhjertigt indlæg kritiserede han den danske kronvildtforvaltning for at have stået i stampe i årtier. Resultatet var, påpegede han, at selvom man havde arbejdet med frivillige løsninger

Jacob Skriver fra Aage V. Jensen Naturfond berettede om kronvildtforskningen på Ovstrup Hede i det tætpakkede loftslokale på Løvenholm Gods.

” Den danske kronvildtforvaltning er en kvalitativ og forvaltningsmæssig fiasko ”

siden 2004, så har man stadig en kronvildtbestand i Danmark, der er kendetegnet ved få modne hjorte, en forkert alderssammensætning og en ubalance i forholdet mellem han- og hundyr, og som dermed var årsag til markant stigende skader i land- og skovbrug. Det er alt sammen problemer, der kun forstærkes gennem kronvildtbestandens fortsatte vækst.

– Den danske kronvildtforvaltning er en kvalitativ og forvaltningsmæssig fiasko, slog han fast med en tilføjelse om, at man efter de mange forgæves forsøg på frivillighed næppe får ændret disse forhold uden en form for lovbestemte arealkrav i forbindelse med afskydningen.

Konferencen på Løvenholm gjorde det således klart, at der både i Danmark og i udlandet findes spændende viden og erfaringer, der kan bringes i spil for at forbedre forvaltningen af kronvildtet, men at der samtidig stadig er rigeligt med udfordringer i håndteringen af konfliktarten. Set i det lys virker det oplagt, at man også fremover samler op på forskning, forvaltning og politik ved jævnlige danske kronvildtkonferencer i forlængelse af den, der netop er blevet afholdt.

For det sidste ord er næppe sagt i den sag endnu.

hk@bogjagt.dk

Sven Herzog fra universitetet i Dresden og Moritz Franz-Gerstein fra Deutsche Wildtier Stiftung var blandt de udenlandske gæster på godset.